

Grane kommune
Rådhuset
8680 Trofors

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5762
Deres ref:
Vår dato: 08.08.2016
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Tillatelse til skadefelling av bjørn - Grane kommune

Fylkesmannen viser til søknad fra Grane kommune per telefon 07.08.2016 om skadefellingstillatelse på bjørn.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én bjørn i Grane kommune fra og med 07.08.2016 til og med 08.08.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Dette vedtaket ble også gitt per telefon til Grane kommune søndag 07.08.2016, med tilhørende vilkår sendt per e-post. Kommunen iverksatte fellingsforsøk samme dag. En hannbjørn ble felt av kommunalt skadefellingslag søndag kveld. Fellingsforsøket er dermed effektivt og avsluttet når dette skriftlige vedtaket ettersendes.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 31.05.2016 en felles kvote på 5 betinga fellingstillatelser for bjørn innenfor rovviltregionene 5, 6, 7 og 8.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

Bjørn:

Rovviltnemnda ønsker en lav terskel for skadefelling av unge hannbjørner som vandrer mye og som påfører beitenæringene store tap. Terskelen for å tillate skadefelling av eldre hannbjørner skal være høyere enn for unge hannbjørner, mens skadefelling av binner i størst mulig grad skal unngås inntil bestandsmålet er nådd i Nordland. Rovviltnemnda ønsker at man aktivt skal bruke DNA som et hjelpemiddel for å skille hannbjørner fra binner, og

---

tidligere kjente bjørner i fylket fra nyinnvandrende bjørner. Hurtiganalyser av DNA vil bli benyttet.

Terskelen for å felle bjørn utenfor de vedtatte yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene.

Dersom det ikke er dokumentert eller sannsynliggjort at det oppholder seg binner i den aktuelle delen av yngleområdet, skal terskelen for å gi tillatelse til skadefelling være lavere enn om det er binner i området.”

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhentes beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdetets betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som

---

retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Miljødirektoratet vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016, samt beskrivelser i dette vedtaket.

Overvåkning av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 128 ulike brunbjørner i Norge i 2015. Det er det laveste antall bjørner som er registrert i landet siden de landsomfattende innsamlingene startet i 2009. Antall registrerte individer har i gjennomsnitt falt med cirka fire prosent hvert år i perioden. Av de påviste bjørnene i 2015 var det 53 hunnbjørn og 75 hannbjørn. Binnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder.

I Nordland ble det i 2015 registrert fire bjørner, alle hannbjørner. To av disse ble felt på vårsnø i Grane. De to andre ble påvist i hhv. Hattfjelldal og indre Salten.

Det ble påvist betydelig færre bjørn i Nordland i 2015 sammenlignet med de foregående årene. Til sammen er det siden 2006 påvist 33 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Beregninger av antall ynglende bjørn viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2015, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull, hvorav ingen i Nordland.

Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012 og sommeren 2014.

Det er kjent at binna (NO17) som er merket av det skandinaviske bjørneprosjektet, gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015. Binna ble funnet død i hiet, foreløpig ser det ut til at den døde av en ulykke med løs steinblokk i/ved hiet. Ungene har forlatt hiplassen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2015 var totalt 10 bjørner. To av disse var hannbjørner som ble felt på vårsnø i Nordland. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i

fjellområdene forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

De aller fleste bjørner som kommer til Nordland er unge hannbjørner som kan vandre svært langt på kort tid fra de kommer ut av hiet i mars-april. I gjennomsnitt vandrer unge hannbjørner i Skandinavia 120 km ut fra det området de ble født. Unge binner etablerer seg oftest i eller i nærheten av moras hjemmeområde, og innvandringen av binner fra reproduksjonsområdene i Sverige skjer derfor langsomt.

Bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt fylkesmennene i disse regionene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. I 2015 var det betydelig færre dokumenterte tap og erstattede tap enn de foregående årene. Det er dokumentert få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005, i all hovedsak i sørfylket.

Tabellen viser utvikling i dokumenterte tap av sau til bjørn i Nordland i 2007-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2007	22	54		32	4	1			113
2008	7	11		23		8	1		50
2009	25	36						1	62
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2008	65	129		192		25	26	14		2	453
2009	178	231		1					5		415
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54

Den aktuelle situasjonen

Lørdag kveld og søndag morgen ble det funnet til sammen fem sauekadaver i Svenningskardet. Kadavrene ble undersøkt av SNO i løpet av søndagen. Fire ble vurdert som dokumentert drept av bjørn og en som antatt drept av bjørn. Minst tre av kadavrene framsto som ferske.

Forebyggende tiltak

Grane sau og geit har fått tilsagn om midler til utvida tilsyn med vokterhund og ved akutte tap i det aktuelle beiteområdet. Videre gir vi tilskudd til Grane kommune til et hundeprosjekt med utdanning av hunder og hundeførere til skadefelling av bjørn.

Fylkesmannens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 7 – Nordland er bestanden av bjørn under det regionale bestandsmålet. Dette tillegges vekt i våre vurderinger om evt. skadefellinger i fylket, og det vil denne sesongen generelt være en høyere terskel enn tidligere for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av bjørn. I områder prioritert for beitedyr vil det som tidligere være lav terskel for å innvilge skadefelling.

Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling, skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. De vedtatte bjørneområdene sammenfaller ikke med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, og det er derfor svært liten sannsynlighet for at bestandsmålet vil kunne oppnås innenfor bjørneområdene. Dette skaper ikke nødvendig forutsigbarhet for beitebrukerne, øker konfliktnivået og gjør den praktiske forvaltningen av rovdyr i Nordland svært utfordrende.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden

- Det er påvist flere tap til bjørn innenfor et avgrenset område. Kadavrene er vurdert som ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Utvida tilsyn med vokterhund i det aktuelle beiteområdet har vist seg og ikke stanse tapet av sau til bjørn, og det er få andre effektive forebyggende tiltak som kan iverksettes.
- Sauebøndene i Grane har årvisst betydelige tap til bjørn (tabell 2 og tabell 3).
- Bjørnen som forårsaker skadene er mest sannsynlig en hannbjørn. Dette vurdert ut i fra foreliggende resultater fra DNA-analyser og kjent utvandringsskapitet hos binner.

Felling av en hannbjørn vil i mindre grad enn felling av en hunnbjørn påvirke Stortingets målsetting om 1 årlige yngling av bjørn i Nordland.

- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte bjørneområdene i region 7 – Nordland, med mål om yngling av bjørn. Terskelen for å tillate skadefelling av bjørn utenfor bjørneområdene skal være lavere enn innenfor bjørneområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Innenfor disse områdene skal terskelen for å felle store rovdyr som tar sau, være vesentlig lavere enn utenfor.
- I Stortingets rovviltforlik står det i punkt 2.2.19: *”Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. (...) Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.”*

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden

- Bestandsmålet for bjørn i Nordland er ikke oppnådd.

Konklusjon

Funn av ferske kadaver sannsynliggjør at bjørnen fortsatt kan være i området. Ut fra påviste tap de siste dagene og tapshistorikk i kommunen tidligere år, vurderer vi at det er fare for ytterligere tap av sau til bjørn. Den skadevoldende bjørnen er også mest sannsynlig en hannbjørn, og felling av denne vil ha mindre innvirkning på bestandsmålet enn felling av ei binne. Det aktuelle området er prioritert til beitedyr. Ut fra disse vurderingene mener vi det er grunnlag for å tillate skadefelling.

Vilkår for fellingstillatelsen

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 07.08.2016 til og med 08.08.2016.
2. Tillatt område for felling: Hele Grane kommune.
3. Binner med unger som opptrer sammen er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at binner med unger felles, skal være iverksatt.
4. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 10 000,- for fellingsforsøket. Videre stilles det kr 5 000,- til rådighet til dekning av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9. Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnopost@fylkesmannen.no.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling av bjørn skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. Forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt. Ved skadefellingsforsøk på bjørn ønsker Fylkesmannen å understreke viktigheten av at fellingsforsøket avsluttes i riktig tid før mørkets frembrudd (min. to timer). Dette for å sikre god nok tid til eventuelle skuddplassundersøkelser eller ettersøk dersom dette blir nødvendig.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
11. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normal situasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er

---

selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Miljødirektoratet
Nasjonalparkforvalter for Lomsdal-Visten
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland politidistrikt
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten